Leto XIV. - štev. 4 (572) - Trst - 18. maja 1962 30 lir

Narodna in študijska knjižnica
Via Geppa 9
(1)

DELO
glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Naš uvodnik

K.P.I. ZA POLITIKO ENOTNOSTI

V nedeljo 6. maja je bil izvoljen za predsednika republike posl. Antonio Segni. Nepravilno bi bilo, da bi se spuščali v razpravo o njegovi osebnosti, tembolj zato, ker ustava določa, da mora biti predsednik republike čuvar ustavne zakonitosti, predstavnik državne enotnosti in človek nad trenutnimi strankarskimi boji.

Vznemirljiv pa je način, kako je do te izvolitve prišlo. Zgodilo se je namreč, da je vodilna skupina krščanske demokracije enostavno vsilila svojo voljo in to z odkrito in odločujočo podporo novofašističnih ter monarhističnih glasov, dokazujoč s tem, da antifašizem ne predstavlja njeno politično osnovo za demokratično in republikansko zakonitost. Voditelji DC so znova dokazali, da jim je več do strankarskih koristi in do političnega monopola kot do izboljšanja razmer v Italiji v smeri razširitve demokracije in svobode. Niti trenutek niso pomislili na možnost, da bi se z demokratičnimi in laičnimi strankami našel izhod iz zagate, v katero so zašli na osmih prejšnih glasovanjih, niti trenutek niso Moro in ostali pomislili, da je treba v pogojih levega centra in zaradi obvez, ki iz njega izhajajo, odbiti podporo fašistov in monarhistov in se tako prav ob tej priliki izvleči iz dvoumja, ki je še vedno ostajalo po neapeljskem kongresu stranke. Na ta način, ne odbijajoč fašističnih in monarhističnih glasov, se je parlament znašel pred situacijo, da je bila vladna razvrstitev ob tako važnem vprašanju, kot je izvolitev predsednika republike, razbita in da se je italijanska javnost znašla ne samo pred «desnim centrom», pač pa predvsem pred težkim udarcem, ki je bil zadan upom in težnjam ljudstva, istočasno pa pred zagotovilom in «menico» konzervativnim in reakcionarnim silam.

To dejanje in dosedanja politika vlade levega centra potrjujeta sodbo komunistične partije o sedanjem političnem položaju in o potrebi, da se nadaljuje borba za dosego stvarnega preokreta na levo. Osnovno dvoumje, ki se je pojavilo na neapeljskem kongresu krščanske demokracije in je s tega kongresa izšlo, je prišlo popolnoma do izraza. Vodstvo krščanske demokracije je moralo tedaj pod pritiskom množic spoznati, da se je položaj spremenil in da je treba poiskati nove politične smeri. To se je zgodilo, a vsa teža vodstva DC je bila dana na politično ter gospodarsko manevriranje, da bi se izognilo težnjam naprednih in tudi katoliških množic ter da bi se ohranila na eni strani krščansko demokratski politični monopol, na drugi strani pa ekonomska hegemonija monopolitične buržoazije. Vodstvo DC je sprejelo dialog z delom delavskega gibanja, a zato, da bi se povedel v globino poskus njegove osamitve in njegove nevtralizacije. Danes prihaja do izraza, da neapeljski kongres ni bil odločilni uspeh levega dela DC, prav zato, ker je vodstvo ostalo v rokah posl. Mora in skupine «dorotejcev».

Vse to pa je prav gotovo omogočilo in favoriziralo pritisk desnice. Vodstvo, ki je izšlo iz neapeljskega kongresa že zaradi svoje formacije, svojega bistva, svojih zvez z monopolističnim kapitalom, ni iskreno hotelo preloma s politično in gospodarsko desnico. Istočasno pa je treba ugotoviti, da je bil pritisk desnice toliko lažji, kolikor šibkejša je bila akcija krščansko demokratske levice, ostalih demokratičnih in drugih strank, ki so se znašle v konstelaciji levega centra. Ni pravega, doslednega boja proti desnici, če se nebogljeno sprejemajo izsiljevanja sedanjega vodstva DC.

Protinapad desnice, ki je prav posebno prišel do izraza ob izvolitvi predsednika republike, je nevarnost, proti kateri se je treba zoperstaviti z vso odločnostjo. Temu napadu je treba odgovoriti s težo ljudskih množic, z organiziranjem enotne borbe za stvarne cilje o prenovitvi političnih smeri in o reformi državnega ustroja. Najboljši način borbe proti desnici je ta, da se napravi konec s slabostmi, dvoumnostjo, omejitvami levega centra. Iz najnovejših dejstev prihaja do izraza pravilnost zadržanja KPI, to opozicije, ki ne sloni samo na kritikah in se ne izraža v prenagljenih obsodbah, pač pa teži za tem, da vsili s stalno prisotnostjo množic pozitivno in demokratično rešitev vprašanj.

Glasovi komunistov za posl. Saragata so najboljši dokaz, da se KPI ne zadržuje na globokih vzrokih spora, ko gre za izpoved antifašističnega čustva, ko je treba zgraditi jez proti klerikalnemu nasilju, ko je predvsem mogoče doseči demokratično in pozitivno rešitev vprašanj po razvrstitvi levičarskih, laičnih in katoliških sil.

Iz vseh najnovejših dogodkov izhaja zelo jasno napotilo, t. j. napotilo enotnosti. Tega napotila se je treba držati v prihodnosti, ker je ravno z enotnostjo moč doseči, ne da bi se naslanjali na dvoumnosti, negotovost, kapitulantstvo, to, kar si vse ljudstvo republike pričakuje: zlom desnice v DC in izven nje, napredovanje republike v smeri demokracije in svobode.

To napotilo izhaja iz dokumenta, ki ga je prejšnji teden objavilo vodstvo naše partije in velja tudi za Slovence, ki moramo biti protagonisti borbe italijanskih ljudskih sil za resničen preokret na levo.

K. ŠIŠKOVIČ

Dogodek tedna

Španija zahteva svobodo

V Španiji vre. Vse njene pokrajine je preplavil velik stavkovni val. Pred nekaj dnevi je ljudski protest prišel do jasnega izraza celo v Madridu. kjer je množica žena manifestirala svojo solidarnost s stavkajočimi asturskimi rudarji. Frankistične oblasti so ob pogledu na to množico ostrmele. Prišel je ukaz z vrha, ki je velel policiji: razpršite manifestantke! Policija je ukaz z vso brutalnostjo izvršila. Nad sedemdeset manifestantk je bilo aretiranih. Med njimi so tudi, žene ali matere zelo vidnih španskih osebnosti. Med aretiranimi je tudi znani španski pesnik Gabrijel Gelaja.

Frankistične oblasti bi rade prikrile vse to. Rade bi zatajile, da je do podobnih manifestacij prišlo tudi v mnogih manjših krajih. Šele v teh dneh se je izvedelo, da so v teku velike stavke na področjih Saragoze, Puertolana, Vilmartina, Andalузije, Asturije, Nalona, Bilbaa, Catalonije in drugod. Oblasti se boje, da se bo val protesta in upora razširil tudi na ostala področja, da bodo stavkovnim gibanjem sledile demonstracije in še kaj drugega. Zato se poslužujejo zelo strogih ukrepov. Toda zaman! Val je mogoče zaustaviti, toda zatreti ga ni mogoče!

Kaj zahtevajo španski delavci, predvsem rudarji? Izboljšanje mezd, kajti z dosedanjimi se ne da živeti. Skratka: španski delavci zahtevajo zase in za svoje družine možnost življenjskega obstoja, do katerega imajo vso pravico.

Pomen stavk španskih delavcev je zelo velik, mnogo večji kot bi se lahko zdelo na prvi pogled, kajti v resnici ne gre samo za mezde. Sedanji stavkovni val v Španiji pomeni tudi začetek zelo resnega boja ljudskih sil proti fašistični tiraniji, proti falangizmu, ki vlada v Španiji.

Kdaj bo konec te tiranije je težko predvidevati. Prav tako je težko predvidevati, kakšen bo njen konec. Toda že danes je špansko ljudstvo deležno največje simpatje in iskrene solidarnosti delavskih in ljudskih množic vsega sveta.

Tudi tržaški delavski razred izraža svojo solidarnost s španskim ljudstvom.

Z deželnega sestanka KPI v Trstu

Statut avtonomne dežele naj bo v resnici demokratičen

V nedeljo je bil v Trstu deželni sestanek KPI. Na njem so odposlanci partije iz tržaške, goriške, videmske in pordenonske federacije razpravljali o okrepitvi akcij za ustanovitev dežele s posebnim statutom. Sestanku je prisostvoval tudi predstavnik vsedržavnega vodstva KPI tov. Ingrao, ki je imel ob tej priložnosti tudi važen govor. Sestanka se je udeležil tudi tov. Ivan Regent. Tudi tržaška Neodvisna socialistična zveza je bila za njem uradno zastopana. Glavno poročilo je na sestanku podal sekretar deželnega komiteja tov. Lizzero, predsedoval pa je tov. Vidali.

Udeleženci so z aplavzom sprejeli izjavo solidarnosti s španskim in portugalskim ljudstvom, ki se bori proti fašistični tiraniji ter apel za deželo, katerega izvleček objavljamo na 2. strani.

Tov. Lizzero je v svojem poročilu orisal dolgoletno borbo za ustanovitev avtonomne dežele s posebnim statutom, poudaril je, da pri tem ne gre za birokratsko ustanovo kot jo nekateri pojmujejo ter obrazložil kakšne koristi bi od dežele imelo vse prebivalstvo Furlanije in Julijske krajine. Še posebej je naglasil problem narodnostnih pravic Slovencev, ki prebivajo v tej deželi in poudaril, da ni dovolj zagotoviti pravice, ampak da nam je treba omogočiti čim večji gospodarski, socialni in kulturni razvoj. To — tako je zaključil svoje izvajanje o Slovencih — moramo sedaj še bolj poudariti, ker se govori, da vlada v svojem osnutku statuta za deželo, popolnoma pozablja na Slovence.

Sledila je živahna diskusija, v katero je poseglo mnogo tovarišev iz vseh štirih federacij. Diskusija se je nadaljevala tudi popoldne. Zaključni govor pa je imel tov. Ingrao, ki je poleg drugih splošnih političnih in organizacijskih problemov poudaril zlasti naslednje:

Komunisti bodo še ta teden postavili zahtevo, naj parlament začne razpravo o ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija-Julijska kra-

(Konec na 2. strani)

Obisk tovariša Regenta v Trstu. O pomenu tega obiska — čeprav je bil zasebnega značaja — objavljamo članek na 2. strani. Na gornji sliki: tov. Regent, njegova soproga Malka, Marija Bernetič in Vittorio Vidali.

Zadnja vest

Parlament razpravlja o deželi

V sredo zvečer je radio poročal, da je bil sprejet predlog, ki ga je v imenu komunistične skupine predložil poslanec Ingrao in ki zahteva takojšnji začetek razprave o deželi Furlanija-Julijska krajina. Poslanec Ingrao je zahteval, da se postavi na dnevni red zakonski predlog, ki ga je svojčas predložil furlanski poslanec tov. Beltrame.

RIM-BEOGRAD-MOSKVA-PRAGA-WARSZAVA

POLITIKA

REFERENDUM v Alžiriji bo 1. julija. Tako je sklenila začasna alžirska oblast, 22. julija bodo izvolili ustavodajno skupščino.

Pretekli teden je uspelo oblastem v Alžiriji prijeti veče število oasovskih voditeljev. Kljub temu pa se oasovski teror še vedno nadaljuje. Tudi ta teden je bilo mnogo ljudi ubitih, še več pa ranjenih. Na oasovske provokacije so ta teden odgovorili tudi pripadniki alžirske osvobodilne fronte. Po evianskem sporazumu je tokrat prvič prišlo do oboroženega spopada. Sicer pa ni nič čudnega, da so alžirski rodoljubi izgubili potrpljenje, saj oasovski teroristi neprestano izzivajo ter povzročajo prelivanje krvi v vrstah domačega prebivalstva.

Posebno hudo je bilo v torek. Samo dopoldne istega dne je bilo izvedenih v Alžiru 28 bombnih atentatov, ki so terjali 21 smrtnih žrtev.

Po prilično daljšem premoru je prišlo ta teden do novih oasovsko-fašističnih atentatov tudi v Franciji. Samo v noči med nedeljo in ponedeljkom je bilo na področju Pariza šest močnih eksplozij. Izveden je bil tudi atentat na uredništvo glasila KPF «Humanité».

●

LAOS se nahaja v hudi krizi. Napadalne provokacije ZDA se vedno bolj večajo in utegnejo povzročiti izredno hude posledice za mir v Aziji. V zadnjem času je ameriška vojska močno ojačila svoje posadke ob mejah z Laosom, Številne enote sedmega ameriškega brodovja križarijo v vodah siamskega zaliva. «ZDA vedno bolj prodirajo v Južni Vietnam», tako je pred kratkim podčrtal znani ameriški tednik «The Nation». Vse to v imenu «svobode». Pri tem se poslužujejo podobne tehnike kot Angleži v Maleziji in Francozi v Alžiriji.

●

TA TEDEN je prispela na obisk v Bolgarijo delegacija KPSZ. Delegacijo vodi tov. Hruščev. V Sofiji so sovjetske tovariše zelo slovesno sprejeli. Obisk sovjetske delegacije v Bolgariji spada v okvir normalnih stikov med KPSZ in KPB.

V Pragi pa se nahaja delegacija Združene socialistične partije Nemčije, kateri načeluje tov. Ulbricht.

●

MILOVAN DJILAS je bil obsojen na 5 let strogega zapora. Obsojen je bil zato, ker je poslal v tujino rokopis s podatki zaupanega značaja, čeprav je svojčas obljubil, da ne bo storil ničesar, kar bi bilo v nasprotju z jugoslanskimi državnimi zakoni. Kot je znano je bil Djilas že pred leti obsojen, toda kasneje je bil pomiloščen. Sedaj bo moral prestati tudi prejšnjo kazen.

Pomen obiska tov. Regenta v Trstu

Tovariš Ivan Regent, član KP ZKJ — eden izmed pionirjev delavskega gibanja in KPI ter ustanovitelj našega «Dela» — je v torek popoldne zaključil svoj obisk na Tržaškem, kjer je bil osem dni gost Avtonomne tržaške federacije KPI, s čigar voditelji je imel tudi številne razgovore. V spremstvu tovarišev: Vidalija, Berneticeve, Pescatorija, Šiškoviča in še nekaterih drugih voditeljev federacije je tovariš Regent obiskal mnogo krajev in sekcij naše partije na Tržaškem. Srečal se je tudi z župani podeželjskih občin, s številnimi občinskimi svetovalci in s predstavniki Neodvisne socialistične zveze. V Miljah, Ricmanjih, na Opčinah, Proseku-Kontovelu in še v nekaterih drugih krajih se je razgovarjal tudi z domačini, kateri so ga prav prisrčno sprejeli.

Že to, kar smo tu navedli, zadostuje za ovrženje neodgovornega podtikanja, ki ga je širil klerikalni dnevnik «Il Gazzettino». Ta list je namreč med drugim trdil, da so bila srečanja med Vidalijem in Regentom tajna ter da ni za ta srečanja vedela niti baza partije. Tudi iz tega lahko sklepamo, da ima ta klerikalni list zelo slabe informatorje.

Tovariš Regent se je kot gost tržaške federacije naše partije prepričal o tem, kako naša partija živi in kako deluje, kako se naše ljudstvo bojuje in kako komunisti vodijo akcije za napredek, mir in prijateljstvo med narodi. Na nedeljskem deželnem shodu KPI v Trstu pa se je tovariš Regent srečal z voditelji drugih federacij naše dežele. Tudi tov. Ingrao, član vodstva KPI iz Rima se je razgovarjal s tovarišem Regentom. In tov. Ingrao je v svojem zaključnem govoru na deželnem shodu KPI podčrtal pozitivni pomen obiska tov. Regenta ter pomen vedno boljših odnosov med tržaškimi komunisti in Zvezo komunistov Slovenije, odn. Jugoslavije.

Ta obisk, četudi je bil zasebnega značaja, spada torej v okvir normalnih prijateljskih odnosov med ZKS in tržaško federacijo KPI in do njega je prišlo po obisku raznih delegacij v Sloveniji. To sta podčrtala tudi tov. Pescatori in Šiškovič — in to je poudaril tudi sam tov. Regent — na poslovilnem srečanju, ki je bilo v ponedeljek zvečer v tržaškem Ljudskem domu ob navzočnosti številnih tovarišev.

Obisk tovariša Regenta na Tržaškem je bil torej velikega političnega pomena za našo partijo in za naše prebivalstvo na splošno. Ta obisk je koristil prijateljstvu med prebivalci obmejnih področij, izboljšanju recipročnega poznavanja ter borbi za mir, demokracijo in za narodnostne pravice Slovencev

Mladinska manifestacija v Vipolžah

V nedeljo je bila v Vipolžah v Brdih velika mladinska manifestacija za mir in prijateljstvo. Manifestacije se je udeležila mladina iz Julijske krajine-Furlanije, Koroške in Slovenije.

Apel komunistov Furlanije-Julijske krajine

Na nedeljskem deželnem shodu KPI je bil soglasno sprejet tudi apel, v kateremu je med drugim poudarjeno:

«Borba za deželo Furlanija-Julijska krajina je stopila v novo fazo. Akcije, ki so jih v zadnjem letu vodile ljudske množice, katerim je dala KPI svojo veliko podporo, so prisilile novo vlado, da je napovedala ustanovitev avtonomne dežele Furlanija-Julijska krajina. To je prvi rezultat regionalistične bitke. Toda obljuba vlade še ne pomeni, da je dežela postala stvarnost. Za dejansko ustanovitev dežele so potrebne nadaljnje borbe. S širokimi ljudskimi in enotnimi akcijami moramo preprečiti uresničitev naklepov sil, ki nasprotujejo ustanovitvi dežele s posebnim statutom. S temi akcijami je treba pohiteti, kajti v nasprotnem primeru ne bo zaključen postopek za ustanovitev dežele že v sedanji zakonodajni dobi. Vse kaže, da se vladi nič ne mudi, saj sta minila že več kot dva meseca odkar je dobila zaupnico v parlamentu, toda problem dežele se kljub temu še ni premaknil z mrtve točke.

Dežela s posebnim statutom je nujno potrebno sredstvo za reševanje problemov, ki so bistvenega pomena za naše pokrajine. Prav zato zahtevamo statut, ki bo dal deželi široke pravice. Komunisti zahtevajo tak statut, ki bo zajamčil gospodarskih razvoj in demokratično obnovo. Zato je borba za podržavljenje električnih monopolov, za demokratično agrarno reformo, za radikalno reformo krajevnih financ ter zakonov o občinah in pokrajinah, neposredno povezana z borbo za ustanovitev dežele.

Mi zahtevamo, naj postane Trst glavno mesto nove dežele, naj imajo nekateri asesorati nove deželne uprave svoj sedež v Vidmu. Nadalje zahtevamo ustanovitev pokrajine Pordenone, posebno avtonomijo v okviru dežele in prosto cono za Tržaško ozemlje, kar je nujno potrebno zaradi specifičnega položaja in za poživitev celotnega gospodarskega stanja. Za slovensko narodno manjšino pa zahtevamo spoštovanje vseh pravic, ki jih predvidevajo republiška ustava in mednarodni sporazumi in ki jamčijo vsem Slovencem nemoten ter vsestranski razvoj»

50-letnica moskovske «Pravde»

Moskovska «Pravda» je slavila 50-letnico svojega obstoja. Prva številka tega slavnega dnevnika je izšla 5. maja 1912 v tedanjem Petrogradu. S tem glasilom je Lenin usmerjal množice v ruski revoluciji. Kot življenje skorej vseh borbenih glasil je bilo tudi življenje «Pravde», zlasti v prvi fazi, zelo burno. Samo v prvih dveh letih izhajanja je bil list 151 krat zaplenjen. 21. julija 1914 so ga carske oblasti prepovedale. Vendar pa je list izhajal v raznih oblikah in pod drugimi naslovi. Po Oktobrski revoluciji je list začel ponovno redno izhajati. Kot uradno glasilo KP SZ pa izhaja od 9. oktobra 1917.

Danes je «Pravda» eden izmed največjih listov na svetu. Njena dnevna naklada znaša 6 milijonov in tristo tisoč izvodov. List ima 45 periferičnih redakcij. Njeni dopisniki se nahajajo na vseh delih sveta. Osrednja redakcija dobi letno nad pol milijona pisem bravcev, ki jih list tudi objavlja.

Iz Doberdoba:

O podržavljenju električne energije

Upravitelji doberdobske občine so se udeležili nedavnega sestanka upraviteljev občin tržiškega okoliša. Sestanek je sklicala pokrajinska zveza demokratičnih občin z namenom, da bi na njem razpravljali o akcijah, ki so potrebne za zaščite koristi potrošnikov električne energije, zasebnikov, obrtnikov, malih in srednjih podjetnikov in seveda tudi občinskih uprav, upoštevajoč dejstvo, da je na vidiku podržavljenje električnih monopolov.

Pred fašizmom so bile naprave za porazdeljevanje električne energije last občinskih uprav. Fašistična oblast je te naprave na nezakonit način iztrgala občinam in jih izročila zasebnim monopolom. Zato morajo občinske uprave sedaj preučiti vprašanje,, kako izbojevati zase to, kar je bila nekoč njihova last. Sprejeti morajo tudi potrebne ukrepe, da bodo lahko razdeljevale električno energijo, od česar bodo imeli koristi vsi sloji prebivalstva. Monopoli so v vseh teh letih izkoriščali občine in državljane ter porazdeljevali električno energijo po visokih cenah. Zato je jasno, da je te naprave skupnost drago odplačala.

Na tržiškem sestanku je bilo med drugim sklenjeno, da bodo demokratične občine sprožile široko diskusijo med javnim mnenjem in da bodo podvzele prav široke in enotne akcije za čimprejšnje podržavljenje električnih monopolov, kar naj koristi skupnosti in ne monopolistom. Zveza demokratičnih občin bo zahtevala ustanovitev demokratične vsedržavne ustanove za električno energijo, v kateri naj sodeluje tudi dežela, občine pa morajo dobiti pravico za razdeljevanje te energije.

Naša polemika

Demokristjanski upravitelji in sejem „Alpe-Adria“

Tržaško gospodarstvo se nahaja v taki krizi, kakršne menda ne pozna vsa njegova večstoletna zgodovina. Pristanišče, ki je bilo nekoč eno izmed največjih v Evropi, je danes potisnjeno na osmo mesto v vrsti italijanskih pristanišč. Pristaniški žerjavi rjavijo, ker jih nima kdo uporabljati. Promet hira in trgovina tudi. Obstoječa industrija nima nobenih jasnih perspektiv pred seboj. To so ugotovitve, ki jih nihče ne more osporavati, pa četudi je v Trstu mnogo avtomobilov, razkošnih prodajaln in barov.

Prav zato ker Trst životari v taki krizi je izrednega pomena vsaka pobuda gospodarskega značaja. Toda zdi se, da tržaškemu županu, pokrajinskemu predsedniku in drugim demokristjanskim veljakom ni mnogo do teh pobud. To so pokazali tudi ob priliki otvoritve mednarodnega sejma «Alpe-Adria» v Ljubljani. Nihče izmed njih se namreč ni udeležil te otvoritve. Župani vseh mest dežel, ki se udeležujejo mednarodnega sejma «Alpe-Adria» so smatrali za potrebno iti v Ljubljano, tržaški župan in tržaški pokrajinski predsednik pa sta šla raje na romanje v Lurd. S tem sta še enkrat pokazala kako in koliko so jima pri srcu pereči problemi tržaškega gospodarstva. Niti koliko nista bila uvidevna, da bi bila na sejem poslala svoje sodelavce in namestnike.

Deželni sestanek KPI

(S 1. strani)

jina. Ta dežela se mora ustanoviti že v sedanji parlamentarni dobi. Ker pa je čas, ki nas loči od zapada sedanjega parlamentarnega mandata razmeroma kratek, je treba z akcijami pohiteti. S temi akcijami moramo tudi preprečiti raznovrstne ovire, ki jih postavljajo na pot desničarske protiregionalistične sile in veliki monopoli. Da so te sile v zadnjem času dosegle večji razmah so potrdile tudi volitve sedanjega predsednika republike in prepotentnost klerikalne desnice.

Tudi tov. Ingrao se je v svojem govoru dalj časa zaustavil pri razpravljanju o tem, kaj bi pomenila avtonomna dežela tako na gospodarskem kot na socialnem in političnem področju. Spodbil je podtikanja nasprotnikov dežele, ki menijo, da bi avtonomna dežela predstavljala nevarnost za enotnost države. Poudaril je, da se državno enotnost brani z modernimi uredbami in ne s starim ter nesposobnim centraliziranim ustrojem. Tudi tov. Ingrao se je dotaknil vprašanja slovenske narodne manjšine in med drugim poudaril, da mora ta manjšina imeti v avtonomni deželi vse pravice, ki ji pripadajo in ki so potrebne za njen nemoten obstoj in vsestranski razvoj. Ko pa je tov. Ingrao omenil obisk tov. Regenta v Trstu je poudaril, da je bil obisk koristen ter dodal, da ni prišlo slučajno do izboljšanja odnosov med KPI in ZKJ temveč, da je do teh izboljšanj prišlo po dolgih diskusijah in tudi recipročnih kritikah. Tudi ta izboljšanja, tako je zaključil tov. Ingrao, koristijo stvari miru in prijateljstva med naro

Mednarodni sejem «Alpe-Adria» v Ljubljani

Mednarodni sejem «Alpe-Adria», ki je bil svečano otvorjen ob prisotnosti predsednika Ljudske skupščine LRS Mihe Marinka in predsednika Izvršnega sveta LRS Borisa Kraigherja, dne 11. maja v Ljubljani, je važna indikacija dobrih odnosov in obstoječega sodelovanja med državami, ki se ga udeležujejo, t. j. med Avstrijo, Italijo in Jugoslavijo. Industrijska podjetja in trgovci, ki razstavljajo proizvode, odnosno ki zastopajo razne tvrdke, imajo svoje sedeže v obmejnih deželah t. j. v Furlaniji-Julijski krajini, Sloveniji, Koroški in Gornji Štajerski, katerim se je pridružila še Tirolska.

Vseh razstavljavcev na sejmu je 173. Od teh jih je iz Slovenije 91, iz Italije 47 (katerim se pridružuje še kolektivna razstava goriške in videmske pokrajine) in 35 iz Avstrije. Na sejmišču razstavljajo blago, ki je namenjeno prodaji. Celotna razstava je zelo okusno urejena. Toda važnejše kot to je dejstvo, da ima sejem «Alpe-Adria» predvsem praktičen značaj. In ves prvi dan, to je v ponedeljek, je bilo razstavišče dejansko zaprto za javnost, to pa zaradi tega, da so gospodarstveniki lažje nemoteno sklepali pogodbe.

Pristojni italijanski in jugoslovanski ministrski organi so pokazali, da pravilno ocenjujejo sejemsko prireditev in so določili poseben kontingent v vrednosti dveh milijard v eni in prav tolikšen kontingent v drugi smeri. Gospodarski odnosi med obmejnimi deželami so tako dobili nov impulz. Videmskemu sporazumu, ki se tiče maloobmejnega prometa in ki zajema desetkilometrsko področje goriške in tržaške pokrajine se je pridružil sedaj še sejem «Alpe-Adria», ki vključuje celotno Furlanijo-Julijsko krajino na eni in Slovenijo na drugi strani. Zato ni nikogar, ki ne bi razumel velikega pomena in vedno večjih možnosti izmenjav. Zlasti za Trst in Gorico, za mesti, ki sta z novimi mejami ostali brez neposrednega zaledja, pomeni ljubljanski sejem odprtje in razširitev področja na vso slovensko republiko.

Gospodarska pobuda, ki je ne smemo podcenjevati

Ljubljanski sejem koristi končno tudi utrditvi miru na obmejnih področjih, ki so toliko trpela med zadnjo vojno in ki danes lahko združijo svoje sile za povečanje izmenjav, kar je tudi eno izmed sredstev za dvig življenjske ravni prebivalstva.

FERDI ZIDAR

Pozdrav našim bravcem

Folklorna skupina «Jordanka Nikolova», ki bo nastopila na mednarodnem festivalu folklornih plesov v Agrigentu na Siciliji. Na gornjo sliko je umetniški vodja skupine inž. Ljubomir Markovski napisal bratske pozdrave za bravce našega «Dela«. Upamo, da nam bo televizija posredovala izvajanje nadarjenih bolgarskih plesavcev in plesavk.

Obletnica tedna

Partizanska zmaga pri Peternelih v Brdih

22. maja poteče 18. obletnica velikih partizanskih bojev pri Peternelih. V junaških bojih so bratsko sodelovali slovenski in italijanski partizani. Tov. Vincenzo Marini (Banfi), ki je bil komisar partizanskega bataljona tako-le opisuje te boje:

V bataljon «Mazzini» ki je bil jedro italijanskega odporniškega gibanja v naši deželi, je pristopilo že mnogo borcev. Ker so se vrste borcev občutno povečale je bilo sklenjeno, da se ustanovi še drugi bataljon, t. j. bataljon «Mameli».

Mussolinijev poziv partizanskim borcem, naj zapuste svoje edinice in se do 25. maja predajo fašističnim oblastem, ni našel odmeva, kljub temu, da je bilo v njem rečeno, da še tistim, ki se bodo predali ne bo nič hudega zgodilo ter da bodo po določenem roku vsakega zajetega partizana brez usmiljenja ubili.

Ti dve partizanski edinici in ena edinica slovenskih tovarišev so bile edine partizanske sile, na področju Brd, ko so 22. maja zgodaj zjutraj pridrvele do zob oborožene in številčno zelo močne sovražnikove edinice in to z namenom, da bi izvršile običajno «čistko».

V sovražnikovih vrstah so bili poleg Nemcev tudi francoski, italijanski, norveški, holandski in drugi kolaboracionisti. Skratka: v sovražnikovih vrstah je bil zastopan ves evropski fašizem.

Med vojaki so bili tudi številni oboroženi civilisti. To so bili fašisti iz Posočja.

Po številnih spopadih, ki so trajali ves dopoldne (med katerimi je junaško padel tudi Albino Verrucchi iz Krmina, odlikovan s srebrno medaljo), so se v prvih popoldanskih urah partizani zbrali na obronkih Nebla in Slavč ter blokirali pot sovražnikovi koloni, ki se je pomikala proti Krožadi in Peternelom. In prav tu je sovražnik doživel zelo trdo preizkušnjo. Nenaden napad je povzročil v vrstah nacističnih vojakov in njihovih sodelavcev hudo zmedo in paniko. Mali oddelki «raztrgancev» so tedaj videli bežati «najboljše vojake sveta». V teh bitkah je padlo nad 400 sovražnih vojakov, dočim niso partizani utrpeli nobene izgube. Samo zaradi prevare je proti večeru neka manjša partizanska edinica padla v sovražno zasedo. V tej zasedi je padlo šest borcev. Nekateri izmed njih so bili Slovenci, drugi pa Italijani. Vsega skupaj so partizani ta dan izgubili osem borcev.

Toda, žal, sovražni vojaki so se maščevali nad domačim prebivalstvom. Streljali so na vsakogar, ki so ga videli. Zajete domačine-civiliste so postrelili v Kojskem. Še hujše kot v Kojskem pa je bilo pri Peternelih, kjer so v zgodnjih jutranjih urah naslednjega dne vse zajete civiliste žive sežgali.

Krvavi dan pri Peternelih je prešel v zgodovino. Tega dne se je še bolj utrdilo bratstvo med Slovenci in Italijani naše dežele v skupni in junaški borbi proti fašizmu.

VINCENZO MARINI-BANFI

Iz Gorice

Prvemu koraku naj sledijo še drugi

Odposlanstvo goriške občinske uprave se je uradno udeležilo otvoritve mednarodnega sejma «Alpe-Adria» v Ljubljani. Odposlanstvu je načeloval župan Poterzio.

Mi pozdravljamo ta korak goriške občinske uprave, saj smo mnenja, da je važnega pomena za bodoči razvoj gospodarskih stikov goriškega mesta s sosednjo republiko.

Kot je znano smo mi komunisti vedno trdili, da so potrebna tovrstna zbližanja in sodelovanje. Taka zbližanja in sodelovanje lahko rodijo koristne sadove za vse prebivalstvo. In ko smo zagovarjali taka zbližanja ter prijateljsko sodelovanje smo imeli pred očmi prav koristi prebivalstva goriškega mesta in pokrajine. O koristnosti sodelovanja z mejnimi področji se je naša skupina v goriškem občinskem svetu zavzemala tudi ob priliki nedavne razprave o mestnem proračunu za leto 1962.

Mirovna pogodba je odrezala goriško mesto od svojega naravnega zaledja. Zaradi tega se je goriško mesto znašlo v zelo težkem gospodarskem položaju. To stanje pa se more spremeniti prav z ustvaritvijo dobrih sosedskih odnosov z mejno republiko in ako bo Gorica postala važno prometno trgovsko središče z dobrimi odnosi in zvezami z vsem podonavskim bazenom ter seveda v prvi vrsti z Jugoslavijo. Da je tako nam potrjujejo koristi, ki jih ima goriško mesto tudi od odprtja državnih meja, ki ga je omogočil videmski sporazum.

Toda sedaj stoji pred nami tudi važen problem. Ta problem postaja z dneva v dan pomembnejši in nujnejši. Mislimo na gradnjo avtoceste Palmanova-Gorica-Ljubljana, ki bi povezovala omrežje avtocest Italije in Jugoslavije in bi omogočila Gorici, da bi postala zares važno cestno vozlišče mednarodnega pomena.

Poleg avtoceste stoje pred nami še drugi problemi kot n. pr. odprtje novih mejnih prehodov in seveda tudi raztegnitev področja obmejnega pasu. Vse to bi pospešilo in pomnožilo prehode čez mejo. Vse to bi bilo velikega gospodarskega pomena za področje goriške pokrajine.

Toda rešitev vseh teh visečih problemov, ki so za nas življenjskega pomena, je v prvi vrsti odvisna od spremembe politike do slovenske republike. Za rešitev vseh teh problemov je potrebno zares dobro in iskreno sosedsko prijateljstvo z Jugoslavijo. Potrebno

(Konec na 4. strani)

Dolinski fantje na „majenci"

Prejšnjo nedeljo je bila v Dolini tradicionalna «majenca», to je velika plesna prireditev, ki jo po stari navadi organizirajo vaški fantje. Že nekaj let je ta prireditev združena z vinsko razstavo za katero je dala pobudo občinska uprava. Tudi letos sta obe prireditvi zelo uspeli. Na sliki: vaški fantje.

Fašist Almirante v Trstu

Preteklo soboto je govoril v Trstu fašist Almirante. Med drugim se je silovito zagnal tudi proti nameravani ustanovitvi samoupravne dežele Furlanija-Julijska krajina ter poudaril, da se bodo fašisti z vsemi silami borili proti njej. Kako se bodo borili pa ni povedal. Morda z bombnimi atentati? Fašisti si sploh, zlasti v zadnjem času, marsikaj privoščijo, demokristjanske oblasti pa so do njih izredno popustljive. Toda mi vprašujemo: Do kdaj bo antifašistična Itaiija, ki je sad borbe odporniškega gibanja, trpela šopirjenje fašistov? Ali ni že zares skrajni čas, da bi fašistično stranko razpustili in onemogočili tudi vsako apologijo fašizma?

Kultura

TUDI LETOS bo v Agrigentu mednarodni festival folklornih plesov. Trajal bo od 17. do 20. maja. Na festivalu bo poleg drugih nastopila tudi skupina bolgarskih ljudskih plesov «Jordanka Nikolova» iz Sofije. V ponedeljek je bila omenjena skupina v Trstu, kamor je prispela iz Jugoslavije. Med kratkim postankom v našem mestu smo imeli priliko spoznati nadarjene plesavce in se z njimi pogovoriti. Ob tisti priliki so nam povedali, da je bila skupina ustanovljena leta 1949 in da je doslej nastopila že v mnogih mestih bolgarske ljudske republike, v tujini pa bo to prvi nastop. Mladi plesavci so bili zelo veseli obiska v Trstu in so izrazili željo, da bi ob povratku iz Agrigenta nastopili tudi pri nas. Upamo, da se bo to tudi zgodilo. Skupina bo nastopila tudi v raznih drugih italijanskih mestih.

◆

V ZAGREBU se je v soboto začel 14. majski festival študentov Jugoslavije. Otvoritveno predstavo je izvedel ansambel slušateljev zagrebške Akademije za gledališko umetnost. Uprizoril je Euripidovo «Ifigenijo v Avlidi». Na prireditvah, ki bodo trajale do 20. maja bodo nastopili tudi pevski zbori «Krsmanovič» iz Beograda, «Tomšič» iz Ljubljane, «Acev» iz Skopja, «Goran Kovačič» iz Zagreba, «Slobodan Princip» iz Sarajeva in «Coro universitario» iz Rima. Nastopil bo tudi neki jazz orkester iz Gdanska.

◆

FOLKLORNI ANSAMBEL iz Moskve, ki ga vodi Igor Mojsev je v 25 letih svojega obstoja gostoval v več kot 250 mestih, priredil pa je skupno nad 5000 predstav. Računajo, da je prisostvovalo predstavam tega ansambla več kot 10 milijonov gledavcev.

Mojsev namerava sedaj ustanoviti svetovno folklorno gledališče, v katerem bi bili predstavniki vseh narodov in ras. Po njegovi zamisli bi tako gledališče lahko nastopalo pod okriljen OZN.

◆

NOVI SLOVENSKI PRAVOPIS, o katerem smo tudi v prejšnji številki poročali, je sedaj v prodaji tudi v Trstu. Pravopis je zelo koristen priročnik, zato ga tudi našim bravcem toplo priporočamo.

◆

GLEDALIŠKA SKUPINA, ki jo vodi Cesco Baseggio bo gostovala 3. in 4. junija na Reki. Predvajala bo dve komediji: «Il burbero benefico» in «La Locandina». Za gostovanje vlada zlasti med italijansko narodno manjšino, zelo veliko zanimanje.

Kot je znano je Baseggiova skupina doživela zelo velik uspeh tudi na gostovanju v Istri.

Nabrežina

Za spoštovanje pravic Slovencev

V sredo zvečer je bilo v Nabrežini protestno zborovanje proti načrtnemu spreminjanju etničnega sestava nabrežinske občine. Zborovanje je bilo obenem tudi manifestacija solidarnosti z županom, tovarišem Albinom Škrkom, in z občinskimi svetovalci, ki se borijo za pravice slovenske etnične skupnosti.

Zborovanje je organizirala slovenska mladina. Na njem so govorili predstavniki vseh političnih struj, ki delujejo med slovensko mladino.

Naš tovariš Dolfi Wilhelm je v svojem govoru prikazal predvsem pomen enotnosti slovenske mladine v borbi proti raznarodovalni politiki oblasti. Poudaril je nesmiselnost gradnje novega naselja za istrske preseljence v devinsko-nabrežinski občini, ker tega ne narekujejo niti gospodarski razlogi. Novo naselje ne bi bilo v korist občine, niti v korist novim naseljencem. Za tem načrtom se skrivajo drugi nameni, ki izhajajo iz gnezd fašistov. Za tem se skriva načrt za spreminjanje etničnega sestava devinsko-nabrežinske občine. To je glavni namen šovinistov. In temu namenu odločno nasprotuje delavsko gibanje, nasprotujejo mu tudi italijanske demokratične sile.

Predstavnik «Mladinske iniciative» tov. Bogo Samsa je v svojem govoru med drugim poudaril, da se Slovenci ne borimo proti ezulom, da pa zahtevamo spoštovanje naših pravic in za to, da ostane etnični sestav nabrežinske občine tak kakršen je.

Mi komunisti smo vedno obsojali nacionalizem. Zato obsojamo tudi namene tistih, ki hočejo z načrtnim spreminjanjem etničnega sestava devinsko-nabrežinske občine vnesti razdor med prebivalce. Zato zahtevamo spoštovanje mednarodnih sporazumov, ki izrecno prepovedujejo tudi etnično spreminjanje sestava na Tržaškega ozemlja.

Zvišane tarife na avtobusih

Tarife na nekaterih zasebnih avtobusnih progah na Tržaškem bodo zvišane. Ta sklep je sprejel tržaški občinski svet na svoji seji, ki je bila v ponedeljek; nanaša pa se na proge, ki vodijo iz Trsta v sledeča predmestja, odnosno okoliške vasi: na Kolonkovec, Katinaro v Rovte, Podlonjer, Lonjer, Miramar, Trebče in na Prosek.

S tem sklepom je bil zadan še en udarec prebivalcem, zlasti tistim, ki prebivajo v omenjenih krajih in ki se vozijo na delo, v šolo ali po opravkih vsak dan v mesto.

Za zvišanje tarif so glasovali demokristjani, socialdemokrati, republikanci, liberalci, takoimenovani neodvisnež Tolloy in slovenski klerikalni svetovalec Simsič. Komunisti, socialisti in svetov. NSZ Dekleva so glasovali proti temu sklepu.

Pred sprejemom tega sklepa je bila v občinskem svetu živahna razprava. Komunistični svetovalci so ugovarjali predlogu za zvišanje tarif in zahtevali municipalizacijo vseh okoliških avtobusnih prog.

Prvemu koraku naj sledijo še drugi

(S 3. strani)

je izboljšanje in pomnoženje stikov tudi med goriško občinsko upravo ter upravo področij onstran državne meje.

Žal pa se taka politika pri nas na Goriškem še ne izvaja, kljub temu, da jo mi komunisti že toliko let neprestano zahtevamo in terjamo. V vseh povojnih letih je tako politiko sabotirala krščanska demokracija, ki je prežeta s protislovenskim in proti jugoslovanskim duhom. Da je tako nam potrjujejo nešteto primerov.

Kot smo dejali uvodoma, je goriška občinska uprava naredila prvi korak naprej s tem, da se je njeno odposlanstvo prvič uradno udeležilo neke gospodarske manifestacije v Sloveniji, s tem, da se je udeležilo otvoritve ljubljanskega mednarodnega sejma. Sedaj je potrebno iti naprej. Ta obisk ne sme ostati kot osamljen dogodek. In zato se bodo komunisti borili tudi v bodoče. Borili se bodo, kot v preteklosti, za tako politiko, ki bo koristila gospodarskemu razvoju goriškega mesta ter poglobitvi prijateljstva med Italijani in Slovenci.

C. I.

Razna obvestila

Za povečanje in izboljšanje kmetijske proizvodnje tudi z uporabo primernih protiglivičnih sredstev pri zatiranju raznih škodljivcev kultur so bila dana na razpolago tudi za tržaško pokrajino potrebna denarna sredstva za dodelitev prispevka za nakup protiglivičnih sredstev za zatiranje škodljivcev, ki delajo škodo povrtninam, cvetlicam, trtam in sadnemu drevju.

Dodelitev prispevka, ki bo dana v najvišjem znesku 50% nakupne cene, je podvržena odobritvi tržaškega opazovališča za rastlinske bolezni, tako glede vrste kakor tudi količine protiglivičnega sredstva.

Prošnjo za podelitev prispevka je treba nasloviti na pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo v Trstu,

* * *

Ravnateljstvo Državnega znastvenega liceja s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da je treba vložiti prošnje za vstopne in sprejemne izpite za klasični licej do vključno 31. maja. Pojasnila daje tajništvo zavoda — ul. Lazzaretto vecchio 9/II. vsako dopoldne od 10. do 12. ure.

* * *

V počastitev spomina pok. Ivane Furlan iz Škednja, ki je umrla 17. maja 1953, darujejo mož Emil, hčerki Adelija in Bianka 1500 lir za «Delo». Najlepša hvala!

oooooooooooooooooooooooooooo

Italijanski delavci v Nemčiji

V Zahodni Nemčiji je zaposlenih mnogo delavcev iz tujine. Med temi je največ Italijanov. Trenutno dela v Nemčiji okrog 220.000 Italijanov. Res je, da je Italija zelo obljudena dežela, vendar pa to še ne opravičuje tako številnega izseljevanja. Če bi v resnici obstajal takoimenovani «gospodarski čudež», potem bi številni italijanski delavci prav gotovo raje iskali zaposlitev doma in ne v tujini, saj je znana stvar, da je kapitalistična tujina vselej mačehovsko nastrojena do tujcev. Od italijanskih delavcev, ki so v Nemčiji, jih prihaja le manjši del iz beneških pokrajin, velika večina je doma na jugu države.

Gorica:

Komisija za andrejev sejem

Na sestanku občinskega odbora v Gorici, ki je bil pretekli torek je bilo med drugim sklenjeno, da se ustanovi posebna izvršilna komisija za razvoj in okrepitev tradicionalnega andrejevega sejma v Gorici. Komisijo sestavljajo: odbornika Moise in Candussi svetovalca Bressan in Sfiligoj ter ravnatelj združenja trgovcev Scaraceno.

Ta sklep je občinski odbor sprejel po dolgotrajni polemiki in potem, ko je opozicija postavila različne predloge za poživitev tradicionalnega sejma, ki je v povojni dobi postopoma nazadoval, ker je izgubil obiskovavce iz Soške in Vipavske doline. Sejem si je sicer nekoliko opomogel šele po sklenitvi videmskega sporazuma o maloobmejnem prometu, kljub temu pa je občutena potreba po njegovi obnovitvi in okrepitvi. Sejmu je treba dati tudi gosopdarski in ne samo zabavni značaj. Prvi korak naprej v tem smislu je bil napravljen z ustanovitvijo gori omenjene komisije.

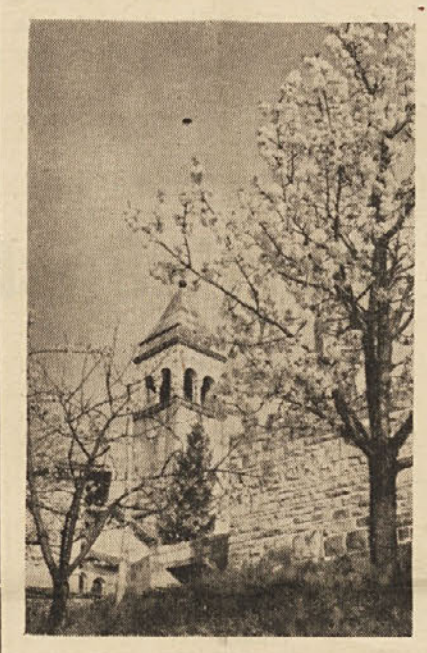

Motiv iz Števerjana

Obsodba fašističnega atentata na sedež KPI

Občinski svet v Doberdobu je na svoji seji dne 30. aprila 1962 obsodil podel atentat na sedež Komunistične partije Italije v Gorici, do katerega je prišlo 24. aprila, t. j. na predvečer obletnice odporniškega gibanja.

Poudaril je, da ta atentat predstavlja hudo žalitev odporniškega gibanja, vseh demokratičnih sil in republiških ustanov, ki so sad odporniškega gibanja.

Zato je občinski svet soglasno obsodil tudi krivce zločinskega dejanja in zahteval takojšnjo pravično kazen zanje. Zahteval je tudi takojšnje ukrepe za razpust MSI.

Solidarnost s španskim ljudstvom

V nedeljo 20. maja ob 10. uri bo na trgu Sv. Jakobu v Trstu javno zborovanje, ki ga organizira tržaška federacija KPI.

Poslanec Vidali bo govoril o borbi španskega ljudstva za svobodo.

Skupščina KPI v Trstu

V torek 22. maja ob 20. uri bo v Ljudskem domu v Trstu (ul. Madonnina 19), skupščina tržaških komunistov. Tov. Vidali bo govoril o pripravah na X. kongres KPI.

Izlet Števerjancev

Steverjansko prosvetno društvo «Briški grič» organizira za nedeljo 20. maja izlet v Ljubljano in na Bled. Odhod avtobusa bo iz Steverjana od Dvora ob 5. zjutraj. Avtobus bo peljal skozi Grojno in nato preko državne meje pri Rdeči hiši. Prihod v Ljubljano je predviden za 9,30.

oooooooooooooooooooooooooooo oooooooooooooooooooooooooooo

Občine

Še vedno čakamo na odgovor

Demokristjanski dnevnik, ki izhaja v Benetkah je pred časom posvetil eno celo stran raznim problemom Občin. Nimano nič proti temu, da list obravnava razna vprašanja. To je pač njegova zadeva. Bolj kot drugo nas je začudilo dejstvo, da je izhajalo iz lista kot da se za probleme Občin zavzemajo ljudje, ki so v resnici tuji na Občinah. Listu so odgovorili openski komunisti in to s posebnim letakom. V njem so naši tovariši postavili tudi razna vprašanja, na katera bi bili morali demokristjani odgovoriti. Toda doslej tega niso storili. Gre morda zgolj za pozabo? Je bila morda zadrega prevelika? Čemu sedaj ta molk?

Naše bralce iz drugih krajev dežele seznanjamo z nekaterimi vprašanji, ki so jih openski tovariši postavili demokristjanom. Obenem pa tudi mi vabimo demokristjane, naj odgovorijo na ta vprašanja:

1) Zakaj je bar na tramvajski postaji, ki je sedaj last tržaške občine, še vedno v zasebni režiji?

2 zakaj je občinska uprava odgovorila nekaterim domačinom, ki šo želeli kupiti kos zemljišča, da bi na njem zgradili stanovanjsko hišo, da je prodaja občinskih zemljišč ukinjena, dočim kaže, da to ne drži, vsaj v vseh primerih ne, kajti drugače bi si nekdo, ki je v dobrih odnosih z demokristjani, ne gradil hiše na zemljišču, ki je bilo last tržaške občine.

3) Zakaj ni demokristjanska občinska uprava hotela vzeti v poštev predlog komunistov, da bi dali openskim ulicam imena slovenskih in italijanskih kulturnih velikanov in je raje dala ulicam smešna imena kot so: «papaveri», «terrano», «biancospino», itd.?

4) Zakaj se gospodje, ki so obravnavali probleme Občin, niso odzvali vabilu komunistov, naj bi se udeležili javne debate o raznih problemih Občin ter tako javno obrazložili Opencem svoja stališča in odgovornosti demokristjanskih uprav?

Za zaključek pa še sledeča pripomba: V openskem okolišu je večina prebivavcev slovenske narodnosti, toda na openski pošti ni niti enega slovenskega uradnika odnosno uradnika, ki bi obvladal slovenski jezik. Ali je to pravično? To vprašanje postavljamo pristojni poštni upravi.

Sodelavce, ustanove in organizacije obveščamo, da sprejemamo gradivo, obvestila in objave samo do srede zvečer.

Uredništvo.

Iz Malega Repna:

Smrt zavednega dalavca

Po dolgi in mučni bolezni je pred kratkim umrl 62-letni tovariš Josip Brišček iz Malega Repna. Zapustil je ženo in 3 otroke.

Življenjska pot pokojnega tovariša ni bila s cvetjem posuta. Trdo je moral delati, da je preživljal svojo družino in sebe. Med delom si je nakopal tudi bolezen, ki ga je, žal, spravila v prerani grob.

Pokojni tovariš je bil zaveden delavec in prav tako zaveden Slovenec. Boril se je za delavske in narodne pravice. Bil je član KP. Z njegovo smrtjo je nastala velika praznina v zgoniški sekciji.

Tov. Brišček je bil priljubljen v svoji in v okoliških vaseh. To je še enkrat potrdil njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudi. Ob odprtem grobu se je od njega poslovil tov. Gombač, pevski zbor pa mu je zapel v poslednje slovo.

Namesto cvetja na grob je celica KP iz Saleža darovala hudo prizadeti družini 11.000 lir.

Ob tej priliki izreka vsa zgoniška sekcija KP iskreno sožalje žalujočim svojem. Sožalju se pridružuje tudi Delo».

Uredniška pošta

«Delo» je zopet postalo glasilo KPI za slovensko narodno manjšino. Izhajalo bo vsak petek zjutraj. Pisalo bo zlasti o problemih, ki živo zanimajo prebivalce naše dežele. Ker je slovenska narodna manjšina v Italiji samo ena, četudi bi jo nekateri hoteli deliti na tri kategorije, ne bo «Delo» delalo nobene razlike med raznimi kraji. To je prišlo do izraza tudi v prvi številki.

«Delo» si nikakor ne domišlja, da bi lahko tekmovalo z drugimi listi, saj se zaveda svoje skromnosti, kot so skromna sredstva, s katerimi razpolaga. Od sodelovanja in podpore bravcev, prijateljev in tovarišev bo v veliki meri odvisno redno izhajanje in pisanje o najrazličnejših problemih.

Želeli smo izdajati list vsaj na šestih straneh, toda sredstva, ki jih imamo na razpolago, nam zaenkrat omogačajo izhajanje le na 4 straneh. Povečanje števila strani je v prvi vrsti odvisno od povišanja naklade. Uverjeni smo, da bo do tega tudi prišlo.

Slovenskim tovarišem je bilo «Delo» vedno zelo pri srcu. To so pokazali tudi v zadnjem času, ko je list, kot glasilo Avtonomne tržaške federacije KPI, izhajal neredno. Toda to so pokazali tudi, ko so pred kratkim izvedeli, da postane list glasilo KPI.

Izid nove izdaje lista je še posebej razveselil naše tovariše na Goriškem, ki doslej niso imeli svojega glasila. To so pokazali tudi na nedavnem sestanku slovenskih komunistov v Gorici, na katerem so med drugem razpravljali tudi o neposrednem sodelovanju z uredništvom. Ti tovariši so nam dali lepa in koristna napotila, ki jih v mejah možnosti tudi upoštevamo.

Tudi od bravcev, tovarišev in prijateljev iz nekaterih drugih krajev smo prejeli nekatere nasvete, ki jih prav tako v mejah možnosti upoštevamo. Naša želja pa je, da bi se v vseh krajih naše dežele vzpostavile vezi sodelovanja z bravci, katerim je list namenjen. Zato vabimo tovariše, bravce in prijatelje, naj nam pogostoma pišejo, naj povedo tudi svoje mnenje o sedanji obliki lista. S skupnimi močmi bomo list lahko postopoma izboljševali in izpopovnjevali.

UREDNIŠTVO

DELO
glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Izhaja vsak petek

Uredništvo in uprava: Trst, ul. Capitolina 3, telef. 44-046/44-047 - List urejuje uredniški odbor -

Politični direktor: Marija Bernetič - Odgovorni urednik: Anton Mirko Kapelj. Tisk: Tipografia T. S. Riva, Trst, ul. Torrebianca 12.